

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci

žalobce: **A. O. S.**
bytem H. 781/7, B.
zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem
sídlem Příkop 834/8, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**
sídlem Hradčanské náměstí 5, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2.1.2017, č.j. 308581/2016-VO,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 2.1.2017, č.j. 308581/2016-VO, v němž žalovaný posoudil žádost žalobce o nové posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný na základě nového posouzení neudělení víza shledal rozhodnutí o neudělení krátkodobého víza žalobci jako

rodinnému příslušníku občana Evropské unie Velvyslanectvím České republiky v Abuiji v Nigérii (dále jen „Velvyslanectví“) za souladné s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců.

I. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce namítá, že dokumenty Evropské unie, na základě kterých žalovaný věc posuzoval, nejsou součástí českého právního řádu; napadené rozhodnutí je proto nezákonné. Žalovaný účelovost manželství posuzoval podle tzv. indikativních kritérií stanovených předmětnými dokumenty a vycházel z toho, že žalobci byly v minulosti zamítnuty žádosti o vízum na rakouském a francouzském konzulátu; podle žalobce je žalovaný povinen rozhodnout o žádosti podle skutkového stavu v době vydání rozhodnutí na základě zjištěných a podložených informací a není oprávněn posuzovat žádost podle rozhodnutí orgánů jiných států.
3. Žalobce namítá, že on i jeho manželka mají osobní životní zkušenosti, které je vedly ke vztahu na dálku a ke konečnému rozhodnutí uzavřít sňatek po osobním setkání. Právo volného pohybu a pobytu nepřísluší pouze „typickým párům“; rozhodnutí manželského páru žít po nějakou dobu odloučeně a být v kontaktu prostřednictvím prostředků komunikace na dálku je rozhodnutím daného manželského páru a správní orgány jsou povinny to respektovat.
4. Podle žalobce není zřejmé, jakým šetřením a výpovědí jakého svědka bylo zjištěno, že manželka žalobce přijíždí do České republiky pouze dvakrát až třikrát za měsíc. Dále žalovaný nijak nedokládá, že manželka žalobce má ve Vídni byt a pobírá rakouské sociální dávky; napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné. Závěr žalovaného, že si manželka žalobce vyřídila potvrzení o přechodném pobytu v Brně pouze formálně a účelově s cílem, aby její manžel nemusel žádat o vízum na rakouském Velvyslanectví, je v rozporu se skutečností a zejména s předchozím rozhodnutím jiného správního orgánu, který manželce žalobce udělil povolení k přechodnému pobytu a její žádost jako účelovou neshledal. Spekulace žalovaného, že žalobce nehodlá realizovat pobyt na území České republiky, není podložena relevantními důkazy.
5. Podle žalobce se žalovaný nemůže jednostranně zaměřovat na údajné rozdíly v informacích podávaných oběma manžely, aniž by jim dal možnost tyto rozdíly vysvětlit a aniž by hodnotil i ty informace, které se shodují. Žalobce odkazuje na Sdělení komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final a uvádí, že tzv. indikativní kritéria nejsou určena k zamítnutí žádosti v případě jejich naplnění, ale pouze k identifikaci „netypických“ manželství, kdy je třeba zahájit další vyšetřování a řádné dokazování. Žalobce a jeho manželka nebyli požádáni o další důkazy a doklady, ačkoliv mohou předložit fotografie a záznamy své komunikace i další důkazy o tom, že jejich manželství není účelovým svazkem. Účelovost manželství musí být v řízení prokázána způsobem odpovídajícím § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“); v daném případě nebylo dokazováním postaveno najisto, že žalobcovo manželství je účelové.
6. Žalobce konečně uvádí, že jeho zástupci nebylo v průběhu správního řízení umožněno nahlédnout do spisu, a proto žalobci nemohl poskytnout účinnou právní pomoc. Žalobce navrhuje provedení důkazu správním spisem žalovaného a výslechem manželky žalobce.
7. Žalobce navrhl, aby zdejší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Na svém procesním postoji žalobce setrval po celou dobu řízení před zdejším soudem.

II. Shrnutí procesního stanoviska žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření nesouhlasí se žalobou a věcně setrvává na závěrech obsažených v napadeném rozhodnutí.
9. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejším soudem. Z uvedených důvodů žalovaný navrhl, aby zdejší soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Posouzení věci

10. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“, ve spojení s § 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s., § 171 písm. a/ zákona o pobytu cizinců).
11. Zdejší soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a bez jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 1 s.ř.s. dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná.
12. Napadeným rozhodnutím žalovaný po novém posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza žalobci podle § 180e odst. 6 zákona o pobytu cizinců rozhodl tak, že Velvyslanectví postupovalo správně, když v souladu s § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců zamítlo žádost žalobce č. ABUJ201512090001 o krátkodobé vízum rodinného příslušníka občana Evropské unie, podanou dne 9.12.2015 na Velvyslanectví.
13. Podle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 14.8.2017, rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a na území hodlá cestovat společně s tímto občanem Evropské unie nebo cestovat za tímto občanem, který již na území pobývá, se krátkodobé vízum neudělí, jestliže se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat vízum k pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství.
14. Podle § 180e odst. 6 věty první zákona o pobytu cizinců Ministerstvo zahraničních věcí posuzuje soulad důvodů neudělení krátkodobého víza, zrušení platnosti krátkodobého víza nebo prohlášení krátkodobého víza za neplatné, o kterých rozhodl zastupitelský úřad, s důvody stanovenými přímo použitelným právním předpisem Evropské unie.

III. a)

15. Žalobce předně namítá, že žalovaný postupoval mj. podle Sdělení komise Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2.7.2009 č. COM (2009) 313 final, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „Sdělení č. COM (2009) 313 final“), a podle Sdělení komise Evropskému parlamentu a Radě č. COM (2014) 604 final (dále jen „Sdělení č. COM (2014) 604 final“), jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany Evropské unie a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva Evropské unie o volném pohybu občanů Evropské unie. Žalobce zdůrazňuje, že uvedené dokumenty nejsou součástí českého právního řádu, proto je napadené rozhodnutí nezákonné.
16. Podle bodu 28 směrnice 2004/38/ES ze dne 29.4.2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (dále jen „směrnice 2004/38/ES“), členské státy by měly mít možnost přijmout potřebná opatření k ochraně před zneužíváním práv nebo podvody, a zejména před účelovými manželstvími nebo jakoukoli jinou formou vztahů uzavíraných výlučně za účelem získání práva na volný pohyb a pobyt.
17. Podle bodu 4.1.2. Sdělení č. COM (2009) 313 final pro účely směrnice 2004/38/ES může být zneužití definováno jako chování, jež má sloužit výlučně účelu, kterým je získání práva volného pohybu a pobytu podle práva Společenství, a které formálně splňuje podmínky stanovené právem Společenství, ale není v souladu s účelem těchto norem.
18. Podle bodu 4.2. prvního odstavce Sdělení č. COM (2009) 313 final bod odůvodnění 28 směrnice 2004/38/ES definuje účelové sňatky pro účely směrnice 2004/38/ES jako sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice 2004/38/ES, na které

by jinak dotyčná osoba neměla nárok. Sňatek není možné považovat za účelový sňatek pouze z toho důvodu, že je spojen s výhodou přistěhovalectví, nebo s jinou výhodou. Kvalita vztahu není pro použití článku 35 směrnice 2004/38/ES relevantní.

19. Podle bodu 4.2. pátého odstavce Sdělení č. COM (2009) 313 final aby se zamezilo vytváření zbytečných zátěží a překážek, je možné určit soubor indikativních kritérií, která poukazují na to, že je zneužití práv Společenství nepravděpodobné: manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana Evropské unie předtím; pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu; pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu; pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.); manželství trvá dlouhou dobu.
20. Podle bodu 4.2. šestého odstavce Sdělení č. COM (2009) 313 final členské státy mohou definovat soubor indikativních kritérií, které poukazují na to, že existuje možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví. Vnitrostátní orgány mohou zejména zohlednit následující faktory: pár se před svatbou nikdy nesešel; pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají; pár nemluví společným jazykem, kterému oba rozumí; důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí); v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu; rozvoj rodinného života pouze tehdy, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění; pár se rozvedl krátce potom, co příslušník třetí země získal právo pobytu.
21. Podle bodu 4.2. sedmého odstavce Sdělení č. COM (2009) 313 final výše uvedená kritéria by měla být považována za podněty pro zahájení vyšetřování, aniž by z nich bylo možné vyvozovat automatické závěry výsledků nebo dalšího šetření. Členské státy se nemohou spoléhat na jediné kritérium, ale je třeba věnovat řádnou pozornost všem okolnostem jednotlivého případu. Vyšetřování může zahrnovat oddělené rozhovory s každým z manželů.
22. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.11.2017, č.j. 7 Azs 326/2017-21, „Praxe, kdy za účelem jednotné interpretace a aplikace unijního práva správní orgány přibližují také k právně nezávazným aktům orgánů Evropské unie (tzv. soft-law), poskytujícím bližší interpretační rámec, není nijak výjimečná... Skutečnost, že při interpretaci a aplikaci právních předpisů správní orgány k soft-law přiblíží, mu přitom nepropůjčuje právní závaznost, a to přestože může mít významný vliv na způsob aplikace obecně závazného právního předpisu správním orgánem. Jak totiž uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 10. 2015, č. j. 5 Azs 89/2015 - 30: „Jakkoliv tedy nelze obecně zpochybňovat význam pokynů pro lepší uplatňování a provádění směrnice 2004/38/ES, k čemuž shora citované Sdělení č. COM (2009) 313 final slouží, nelze pouze mechanicky z takových pokynů vyjít a použít jich nikoliv k lepšímu, nýbrž snadnějšímu výkladu daných pravidel, aniž by bylo současně přihlédnuto ke všem relevantním okolnostem konkrétního případu.“
23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že v projednávaném případě zohlednil Sdělení č. COM (2009) 313 final, a také Sdělení č. COM (2014) 604 final, jehož přílohou je Příručka pro řešení otázky účelových sňatků mezi občany Evropské unie a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva Evropské unie o volném pohybu občanů Evropské unie. Žalovaný uvedl, že s odkazem na bod 4.2. Sdělení č. COM (2009) 313 final posuzoval, zda zneužití práv Společenství je nepravděpodobné. Podle žalovaného nelze dovozovat, že by žalobce bez problémů získal právo pobytu nebo již legálně pobýval v členském státě Evropské unie, když žalobci byly v minulosti zamítnuty žádosti o vízum na rakouském a francouzském konzulátu. Dále žalovaný upozornil, že manželství bylo dle předložených dokumentů uzavřeno v roce 2011, od svatby se pár viděl pouze jednou v roce 2011, jednou v roce 2012 a mezi roky 2012 a 2015 se pár osobně

vůbec nesetkal. Žalobce a jeho manželka nepřijali žádný dlouhodobý či finanční závazek se společnou odpovědností. Podle žalovaného tedy v daném případě nelze *prima facie* konstatovat, že se nejedná o účelově uzavřené manželství, a proto bylo přistoupeno k šetření, které zahrnovalo pohovory se žalobcem a s jeho manželkou a dále šetření přechodného pobytu manželky žalobce cizineckou policií.

24. Žalovaný odkázal na pohovor se žalobcem a pohovor s manželkou žalobce, z nichž vyplynulo, že žalobce nevěděl, kde jeho manželka pracovala dříve ani dnes (vedl pouze, že manželka miluje vaření), neznal přesné datum jejího narození, neznal přesný počet a jména jejích dětí (přičemž manželka žalobce neznala jména dětí žalobce), žalobce nevěděl, jaké má jeho manželka vzdělání (žalobce uvedl, že manželka chodila na střední školu v Lagosu, přičemž manželka uvedla, že vystudovala gymnázium v Nigérii a vyšší odbornou technickou školu), žalobce uvedl, že manželka žije v Česku, ale nevěděl, v jakém městě. Dále žalovaný odkázal na zjištění cizinecké policie k přechodnému pobytu manželky žalobce, z něhož vyplynulo, že manželka žalobce má ubytování na adrese H. 781/7 v B., kde má k dispozici jeden pokoj bez kuchyně, která je na patře. Dále žalovaný uvedl, že manželka žalobce dle výpovědi svědka přijíždí do ubytování pouze dvakrát až třikrát za měsíc vždy na krátkou dobu. Bylo zjištěno, že manželka žalobce vlastní byt ve Vídni a od rakouských orgánů pobírá sociální dávky; k tomu manželka žalobce uvedla, že se žalobcem plánují žít v Brně; podle žalovaného není jasné, proč si žalobce a jeho manželka vybrali Brno ke společnému životu, a pokud si údajně chtějí otevřít restauraci, tak bližší informace k tomuto podnikatelskému záměru neuvádí; žalobce ani jeho manželka nehovoří česky ani se češtinu neučí.
25. Podle zdejšího soudu není důvodná námitka, že by žalovaný rozhodoval na základě dokumentu, který není právním předpisem. Žalovaný zkoumal ta kritéria ve smyslu Sdělení č. COM (2009) 313 final, jejichž naplnění indikuje skutečnost, že zneužití práv Společenství je nepravděpodobné; žalovaný dovedl, že tato kritéria naplněna nebyla (a proto nelze *prima facie* dovozovat, že se nejedná o účelově uzavřené manželství), a dále pak přihlédl i k jiným skutečnostem, vycházel zejména ze zjištění Velvyslanectví, které prošetřovalo další relevantní okolnosti; nenaplnění uvedených kritérií bylo tedy impulsem pro další prověřování tvrzení žalobce a jeho manželky.

III. b)

26. Podle hlavy III kapitoly I čl. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13.7.2009, o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), žádosti posuzují o rozhodují o nich konzuláty. Podle hlavy III kapitoly IV čl. 32 bodu 3 předmětného nařízení žadatelé, kterým byla žádost o udělení víza zamítnuta, mají právo na odvolání. Odvolání se podává proti členskému státu, který přijal konečné rozhodnutí o žádosti, a v souladu s vnitrostátním právem tohoto členského státu. Členské státy poskytnou žadatelům informace týkající se postupu, který je třeba při odvolání dodržet, jak je stanoveno v příloze VI.
27. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza a důvody, na kterých se zakládá, se oznamují žadateli prostřednictvím jednotného formuláře uvedeného v příloze VI; tento standardní formulář neposkytuje prostor pro uvedení individualizovaných důvodů neudělení požadovaného víza, nicméně v případě neudělení víza rodinnému příslušníkovi občana Evropské unie je třeba připojit k jednotnému formuláři odůvodnění, které plně objasní důvody tohoto rozhodnutí, nepostačuje uvést jednu či více možností zaškrtnutím políčka v jednotném formuláři, jak vyplývá z kapitoly III bodu 5.9 Příručky pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech, stanovené rozhodnutím Komise Evropské unie ze dne 19.3.2010, sp. zn. K (2010) 1620 (viz např. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23.4.2018, č.j. 45 A 102/2016-23).
28. Jak k předmětné příručce dále uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29.10.2015, č.j. 5 Azs 89/2015-30, „Podle bodu 4.8. části III Příručky, „rozhodnutí, kterým se žádost o vízum zamítá [...],

musí být oznámeno žadateli písemně a plně odůvodněno (např. vyjmenováním všech právních a materiálních stránek, které byly zohledněny, než konzulát dospěl k závěru, že sňatek byl uzavřen účelově...) a musí v něm být uvedeno, na jakém místě a kdy lze podat odvolání.“ Stejná příručka dále v bodu 4.9. části III uvádí, že „článek 30 směrnice stanoví, že rodinným příslušníkům se zamítavé rozhodnutí musí oznamovat písemně. Bez ohledu na povinnost oznámit žadateli rozhodnutí o zamítnutí a důvody, na nichž se zamítnutí zakládá, jak je stanoveno vizovým kodexem (platné od 5. dubna 2011), musí být zamítnutí víza rodinnému příslušníkovi občana EU vždy plně odůvodněno. Rovněž je nezbytné uvést konkrétní věcné a právní důvody, které vedly k přijetí zamítavého rozhodnutí, aby dotčená osoba mohla provést účinné kroky na svou obranu“ a dále „[...]je možné použít formulář, avšak odůvodnění musí být takové, aby plně objasňovalo důvody vedoucí k přijetí tohoto rozhodnutí.“ (všechna zvýraznění v textu provedena Nejvyšším správním soudem).“ (pozn. zvýrazněno Nejvyšším správním soudem).

29. Pokud jde o opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza ve smyslu § 180e zákona o pobytu cizinců, tedy o žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza, jedná se o speciální typ řádného opravného prostředku, kdy rozhodnutí o něm je rozhodnutím ve smyslu § 65 s.r.s.; na základě podané žádosti Ministerstvo zahraničních věcí znovu posuzuje, zda byly přítomny důvody pro neudělení víza (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.7.2013, č.j. 1 Ans 9/2013-39, č. 2973/2014 Sb. NSS). Nároky na rozhodnutí o žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza proto musí být shodné jako v případě vlastní žádosti o udělení krátkodobého víza (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.10.2013, č.j. 9 As 92/2013-41).
30. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 7.6.2018, č.j. 9 Azs 410/2017-96, „Za účelové sňatky lze označit sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok. V obecné rovině lze za indikativní faktory, které svědčí tomu, že žadatel o vízum neuzavřel manželství pouze za účelem obejití právních předpisů upravujících vstup a pobyt cizinců označit, např. to, že manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám, nebo již legálně pobýval v členské státě občana EU předtím, pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu, pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.), manželství trvá dlouhou dobu. Žádné takové faktory v projednávané věci naplněny nebyly. Za podstatné faktory, které jsou-li dány, mohou naopak vést k závěru o účelovém manželství lze označit, např. to, že není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se neshodnou při informacích o průběhu seznamení; manželé neovoří společným jazykem.“
31. V projednávané věci je z věcného odůvodnění, uvedeného na formuláři o zamítnutí žádosti vydaného Velvyslanectvím dne 25.1.2016, zřejmé, z jakých důvodů Velvyslanectví žádost žalobce o krátkodobé vízum zamítlo a ze kterých skutečností a podkladů vycházelo. Podle zdejšího soudu přitom nelze dovozovat, že by Velvyslanectví vycházelo pouze z rozporů ve výpovědích manželů, přestože Velvyslanectví i takové rozpory identifikovalo. Velvyslanectví odkázalo na pohovory se žalobcem dne 9.12.2015 a 12.1.2016, na pohovor s manželkou žalobce a na výsledek šetření cizinecké policie na místě přechodného pobytu manželky žalobce v České republice. Z nich vyplynulo, že manželka žalobce žije dlouhodobě ve Vídni, přičemž žalobce během pohovoru dne 9.12.2015 sdělil, že spolu vyrůstali a že se znají od dětství; během pohovoru dne 12.1.2016 poté žalobce sdělil, že se před dlouhou nespécifikovanou dobou potkali v kostele, kde byla jeho manželka ve sboru, přičemž před setkáním v roce 2006 se dlouhou dobu neviděli. Dále Velvyslanectví upozornilo, že dne 9.12.2015 žalobce uvedl, že to byla jeho manželka, kdo sňatek navrhl, přičemž žalobce neznal přesné datum svatby, a dne 12.1.2016 uvedl, že sňatek navrhl žalobce, žalobce si nepamatoval jméno vlastního svědka, v období svatby s manželkou strávili jeden měsíc, žalobce si vzpomněl, že manželku viděl dva až tři týdny v roce 2012, měsíc setkání si nepamatoval, a dále v prosinci 2015 mezi prvním a druhým pohovorem manželka navštívila žalobce v Nigérii. Dále Velvyslanectví upozornilo, že žalobce nemá povědomí o tom, čím a kde

se jeho manželka živí, nezná ani přesné datum jejího narození, nezná jména jejích dětí, nevěděl ani, že matka manželky také žije v Rakousku, neví, proč jeho manželka odešla do Rakouska a kdy, čím konkrétně se od svého příchodu do Rakouska živila a ani to, že studovala na univerzitě. Žalobce dále uvedl, že sám má 8 dětí, přičemž jeho manželka znala pouze 5 jmen.

32. Pokud jde o již výše shrnutý výsledek šetření cizinecké policie (bod 24 tohoto rozsudku), Velvyslanectví k tomu poznamenalo, že manželka sama uvedla, že žije ve Vídni, a trvalé přestěhování do České republiky podmínila žalobcovým příjezdem.
33. Dále Velvyslanectví upozornilo, že žalobce uvedl, že manželka je v České republice a v Rakousku bydlela dříve, neznal její adresu ani město jejího pobytu v České republice, nevěděl nic o nemovitosti, kterou jeho manželka obývá. Dále Velvyslanectví upozornilo, že žalobce nejprve dne 9.12.2015 uvedl, že chce jet manželku do České republiky pouze navštívit, ale dne 12.1.2016 uvedl, že by chtěli v České republice společně žít; nezdůvodnil, čím by se zde hodlal živit, jak by přispíval do rodinného rozpočtu, přičemž zaměstnání v České republice nemá, manželka je momentálně ze zdravotních důvodů bez práce, v Rakousku pobírá sociální dávky ve výši asi 2 100 EUR, z toho živí 7 dětí, úspory má okolo 3 500 EUR, dvě z dětí by se podle jejích slov přestěhovaly společně s ní do České republiky. Podle Velvyslanectví není jasné, čeho by žalobce a jeho manželka žili, přičemž by živili minimálně dvě děti, budoucnost osmi žalobcových dětí zanechaných v Nigérii je nejistá a žalobce ji nezmínil vůbec a nevěděl dále, že jeho manželka splácí leasing na auto. Dále Velvyslanectví upozornilo, že k dotazu na zdravotní stav manželky dne 9.12.2015 žalobce zmínil pouze její vysoký krevní tlak, až dne 12.1.2016 již byl obeznámen i s tím, že je diabetička. Z koníček své manželky žalobce dokázal opakovaně uvést pouze to, že ráda vaří. Velvyslanectví dále poukázalo na to, že žalobce dvakrát neúspěšně žádal o krátkodobé vízum do Francie, přičemž manželka žalobce uvedla, že žalobce v minulosti žádal o vízum do Rakouska; Velvyslanectví také uvedlo, že zjistilo, že žalobce na zastupitelském úřadě Rakouska v Abují podal v červnu 2015 žádost o dlouhodobé pobytové vízum za účelem sloučení s manželkou, přičemž řízení o této žádosti dosud nebylo skončeno a rakouský zastupitelský úřad při podání žádosti žalobce mj. informoval, že do konečného rozhodnutí rakouských orgánů žalobci nebude vydáno krátkodobé schengenské vízum.
34. S ohledem na výše uvedené není důvodná námitka, že by Velvyslanectví nepřihlédlo k celému kontextu projednávaného případu. Skutečnosti zjištěné Velvyslanectvím ve svém souhrnu představovaly dostatečný podklad pro závěr, že manželství žalobce uzavřené s občankou Rakouska bylo účelové; v tomto směru správní orgány své důkazní břemeno unesly.
35. Pokud žalobce uvádí, že žalovaný se nemůže jednostranně zaměřovat na údajné rozdíly v informacích podávaných oběma manžely, aniž by jim dal možnost tyto údajné rozdíly vysvětlit a aniž by hodnotil informace, které se shodují, tak podle zdejšího soudu z výše uvedené argumentace Velvyslanectví plyne, že Velvyslanectví upozorňovalo na rozpory mezi jednotlivými sděleními žalobce (pohovor dne 9.12.2015 a následně dne 12.1.2016), ale i na vzájemnou neznalost osobních a rodinných poměrů žalobce a jeho manželky a také na frekvenci jejich setkání; nelze přitom tvrdit, že by Velvyslanectví pominulo ty informace, které se shodovaly. Žalobce přitom tato zjištění nijak nerozporuje, nadto žalobce měl možnost proti uvedeným závěrům Velvyslanectví a jeho zjištěním uplatnit vlastní argumenty, což neučinil; ze správního spisu vyplývá, že žalobce žádost o posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza nijak neodůvodnil.
36. Pokud žalobce uvádí, že manželé se mohou rozhodnout dočasně žít odděleně a být v kontaktu prostřednictvím komunikace na dálku a správní orgán je povinen takové rozhodnutí respektovat, tak k tomu zdejší soud uvádí, že ze zjištění Velvyslanectví nijak nevyplývá, že by žalobce a jeho manželka kdykoli před uzavřením manželství či po něm vedli společný život, ani že by byli v kontaktu prostřednictvím komunikace na dálku; ze zjištění Velvyslanectví, které žalobce nijak

nezpochybňuje, vyplynulo, že žalobce a jeho manželka se viděli dva až tři týdny v roce 2012, a následně v prosinci 2015 mezi prvním a druhým pohovorem žalobce manželka žalobce navštívila v Nigérii na pět dní. Žalobce neuvádí, jakými komunikačními prostředky vztah na dálku s manželkou udržoval, ani jaká byla kupříkladu frekvence takového kontaktu. Žalobce v žalobě uvádí, že on i jeho manželka mohou předložit fotografie a záznamy své komunikace i další důkazy o tom, že jejich manželství není účelovým svazkem; v průběhu správního řízení však žalobce nic takového nedoložil.

37. Pokud žalobce uvádí, že usiluje o získání pobytového oprávnění na území České republiky proto, aby mohl s manželkou společně žít a vést společnou domácnost, což doposud nemohli, tak podle zdejšího soudu správní orgány dostatečným způsobem unesly své důkazní břemeno ohledně toho, že manželství žalobce a jeho manželky bylo účelově uzavřené, nadto podle zdejšího soudu neudělení krátkodobého víza českými orgány nelze považovat za překážku společného života a vedení společné domácnosti žalobce a jeho manželky; na druhou stranu nevedení společného života a společné domácnosti bez dalšího ani nebylo důvodem neudělení krátkodobého víza žalobci. Jak dále uvedl žalovaný, manželka žalobce si sice vyřídila potvrzení o přechodném pobytu na území České republiky, nicméně Velvyslanectví zjistilo, že do České republiky přijíždí pouze dvakrát až třikrát za měsíc vždy na krátkou dobu, vlastní byt v Rakousku a od tamních orgánů pobírá sociální dávky, podle manželky plánuje pár žít v Brně, avšak není zřejmé, proč si vybrali právě Brno ke společnému životu, a pokud si zde údajně chtějí otevřít restauraci, tak bližší informace k tomuto podnikatelskému záměru neuvádí, a konečně žalobce ani jeho manželka nehovoří česky; podle zdejšího soudu tato zjištění dostatečným způsobem vyvrací tvrzení žalobce o tom, že chce se svou manželkou žít a vést společnou domácnost v České republice, a nelze přisvědčit tvrzení žalobce, že by závěr žalovaného o tom, že žalobce nehodlá realizovat pobyt na území České republiky, byl nepodloženou spekulací.
38. Pokud žalobce k závěru žalovaného, že manželka žalobce si vyřídila potvrzení o přechodném pobytu v Brně pouze formálně, namítá, že žalovaný je povinen respektovat rozhodnutí jiného správního orgánu ve věci žádosti jiného žadatele, tak podle zdejšího soudu vydání potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie není podmíněno zkoumáním účelu; jak vyplývá z § 87a odst. 1 zákona o pobytu cizinců, Ministerstvo vnitra vydá občanu Evropské unie na jeho žádost potvrzení o přechodném pobytu na území, pokud občan Evropské unie a) hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce a b) neohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem nenarušil veřejný pořádek. Žalovaný přitom v projednávaném případě nezpochybnil vydané potvrzení o oprávnění k přechodnému pobytu žalobcovy manželky. Zdejší soud na druhou stranu neshledává žádné vady na závěru žalovaného, který s ohledem na výsledek šetření cizinecké policie k přechodnému pobytu manželky žalobce dovodil, že se žalobce a také jeho manželka dopustili obcházení zákona, to však podle zdejšího soudu nikoli při udělení přechodného pobytu manželce žalobce, nýbrž tím, že uzavřením sňatku společně s vyřízením přechodného pobytu manželky žalobce chtěl žalobce za součinnosti s manželkou dosáhnout získání krátkodobého víza do České republiky. Podle zdejšího soudu nelze dovozovat, že by respektování uděleného potvrzení o přechodném pobytu rodinnému příslušníkovi žadatele znamenalo povinnost správních orgánů na základě této skutečnosti vydat žadateli krátkodobé vízum.
39. Pokud žalobce cituje ze Sdělení č. COM (2014) 604 final a uvádí, že tzv. indikativní kritéria nejsou určena k zamítnutí žádosti v případě jejich naplnění, nýbrž pouze k identifikaci netypických manželství, tak, jak již bylo výše uvedeno, žalovaný podle zdejšího soudu nikterak nepochybil; zohlednil Sdělení č. COM (2009) 313 final, a také Sdělení č. COM (2014) 604 final, a dále vycházel z výsledků šetření Velvyslanectví, jak již bylo zdůrazněno výše.

III. c)

40. Žalobce dále namítá, že žalovaný je povinen rozhodnout o žádosti podle skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a není oprávněn posuzovat žádost podle rozhodnutí jiných orgánů jiných států; k tomu žalobce odkazuje na závěr žalovaného, že nelze konstatovat, že by žalobce bez problémů získal právo pobytu nebo již legálně pobýval v členském státě EU, když mu byly v minulosti zamítnuty žádosti o vízum na rakouském a francouzském konzulátu.
41. Zdejší soud k tomu uvádí, že prezentovaný závěr žalovaný vyslovil, když posuzoval dle indikativních kritérií ve smyslu Sdělení č. COM (2009) 313 final nejprve to, zda zneužití práv Společenství je nepravděpodobné. Nejednalo se však podle zdejšího soudu o nosný důvod pro závěr, že žalobcem uzavřené manželství bylo účelové. Podle zdejšího soudu nelze dovozovat, že by žalovaný v dané věci vycházel z rozhodnutí orgánů jiných států; žalovaný následně v celkové souvislosti posuzoval uzavřený sňatek, jak manželství žalobce a jeho manželky fungovalo, jaký byl jejich vztah, ale také okolnosti přechodného pobytu manželky žalobce v České republice a skutečnost, že žalobce podal žádost o krátkodobé vízum právě v České republice.

III. d)

42. Pokud žalobce namítá, že není zřejmé, jak bylo zjištěno, že manželka žalobce přijíždí do Brna pouze dvakrát až třikrát za měsíc, a kdy byl proveden důkaz výsledkem svědka, tak k tomu zdejší soud uvádí, že žalovaný vycházel z podkladů, které mělo k dispozici již Velvyslanectví. Správním spisem prochází úřední záznam Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytových agend, ze dne 14.1.2016, č.j. KRPB-298868-3/ČJ-2015-060026, podle něhož bylo dne 11.1.2015 provedeno šetření na cizinecké policii a na adrese H. 781/7, B.; při něm bylo zjištěno, že manželka žalobce B. S. je rakouská státní občanka a na území České republiky má povolen přechodný pobyt od 29.6.2015, ubytování má zajištěno na adrese H. 781/7, B., jedná se o prostory typu hotelového bydlení, recepční poskytla k nahlédnutí smlouvu o podnájmu prostor k bydlení uzavřenou mezi manželkou žalobce a společností HAPPY AGE s.r.o., doba podnájmu dle smlouvy je od 1.7.2015 do 30.6.2016, podle recepční manželka žalobce k trvalému bydlení užívá jeden pokoj bez kuchyně, která je k dispozici na patře, a frekvence pobytu manželky žalobce se pohybuje mezi dvěma až třemi návštěvami do měsíce vždy na krátkou dobu, žalobkyně komunikuje anglicky a německy.
43. Pokud žalobce také namítá, že žalovaný závěr, že manželka žalobce má byt ve Vídni a pobírá v Rakousku sociální dávky, nedokládá důkazy, tak k tomu zdejší soud opět uvádí, že žalovaný vycházel ze zjištění Velvyslanectví, přičemž správním spisem prochází protokol ze dne 11.1.2016, č.j. KRPB-298868/ČJ-2015-060026, o podání vysvětlení B. S., sepsaný ve smyslu § 167 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců; podle předmětného protokolu manželka žalobce B. S. mj. uvedla, že žije v Rakousku ve vlastním bytě, v současné době je nemocná, dostává od státu 1 200 EUR a pobírá také podporu v nezaměstnanosti asi 900 EUR.
44. Podle zdejšího soudu pokud jde o žalovaným zmiňovaný „výslech svědka“, tak již z věcného odůvodnění formuláře o zamítnutí žádosti Velvyslanectví plyne, že bylo provedeno šetření přechodného bydliště manželky, čemuž odpovídá úřední záznam Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, odboru cizinecké policie, oddělení pobytových agend, ze dne 14.1.2016, č.j. KRPB-298868-3/ČJ-2015-060026. Je tedy zjevné, že se nejednalo o výslech svědka, jak uvádí žalovaný v napadeném rozhodnutí, nicméně ani tato skutečnost nemá za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí; již z formuláře o zamítnutí žádosti Velvyslanectví je zjevné, že se jednalo o šetření na místě, při kterém cizinecká policie komunikovala s recepční ubytovacího zařízení manželky žalobce.
45. Jak uvedl Nejvyšší správní soud k řízení o udělení krátkodobého víza dle § 20 zákona o pobytu cizinců a k řízení o posouzení důvodů neudělení víza podle § 180e zákona o pobytu cizinců, „✓

obou těchto řízeních je ovšem podle § 168 zákona o pobytu cizinců výslovně vyloučena aplikace části druhé a třetí správního řádu. Zákon o pobytu cizinců namísto toho obsahuje v § 169j a násl. speciální úpravu výpovědí, výslechů a pohovorů. Zároveň obsahuje zákon o pobytu cizinců v § 167 odst. 1 písm. c) speciální oprávnění policie opatřovat potřebná vysvětlení pro výkon pravomocí podle zákona o pobytu cizinců. Existuje tedy speciální procesní úprava, která policii svěřuje pravomoc opatřovat potřebná vysvětlení, použitelná mj. v řízeních o udělení krátkodobého víza. Vzhledem ke specifikům řízení v konzulárních podmínkách pamatuje právní úprava i na méně formální způsoby zjišťování informací od žadatele o vízum úpravou pohovoru a připouští i podání vysvětlení třetí osobou...“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.11.2017, č.j. 7 Azs 326/2017-21).

46. Pokud jde o odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29.10.2015, č.j. 5 Azs 89/2015-30, a na rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 12.4.2016, č.j. 57 A 93/2015-71, tak žalobce neuvádí, jaké závěry z uvedených rozsudků dovozuje, nadto zdejší soud uvádí, že je mu relevantní judikatura k dané věci známa, k čemuž odkazuje výše na odůvodnění tohoto rozsudku (viz zejména bod III. a/ a b/).

III. e)

47. Pokud žalobce namítá, že jeho zástupci nebylo v průběhu správního řízení umožněno nahlédnout do spisu, a proto nemohl žalobci poskytnout účinnou právní pomoc, tak ze správního spisu vyplývá, že zástupce žalobce v žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza požádal o možnost nahlédnout do spisového materiálu u Ministerstva zahraničních věcí nebo o zaslání kopie spisu. Dne 3.2.2016 Velvyslanectví písemností č.j. 190/2016-ABUJA vyzvalo žalobce k odstranění vad žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza s ohledem na chybějící odůvodnění, a to do 5 dnů od doručení výzvy. Následně dne 8.2.2016 žádal zástupce žalobce o prodloužení lhůty k odůvodnění žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, a to do 5 dnů ode dne umožnění nahlédnout do spisového materiálu. Následně dne 10.2.2016 Velvyslanectví písemností č.j. 222/2016-ABUJA vyzvalo žalobce o tom, že v poskytnuté lhůtě vady žádosti neodstranil, a že nahlížení do spisového materiálu upravuje část druhá zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, která se na řízení o krátkodobých vízech nevztahuje.
48. Podle zdejšího soudu žalobce uvedeným postupem Velvyslanectví na svých právech zkrácen nebyl. Z formuláře o zamítnutí žádosti žalobce vyplývá, že Velvyslanectví podrobným způsobem zdůvodnilo neudělení krátkodobého víza žalobci, přičemž uvedlo, ze kterých podkladů vycházelo a jaké skutečnosti rozhodné pro danou věc z nich vyplynuly; žalobce byl tedy s podrobnými důvody zamítnutí jeho žádosti seznámen, nicméně proti uvedeným závěrům žádnou argumentaci neuplatnil. Pokud žalobce navrhuje provedení důkazu správním spisem, který byl zdejšímu soudu žalovaným předložen, tak zdejší soud již výše obsáhle zdůvodnil, že závěry Velvyslanectví a žalovaného vycházejí z podkladů, které jsou obsaženy ve správním spisu a těmito nijak neodporují. Pokud jde o navržený výslech manželky žalobce, tak žalobce neuvádí, k prokázání jakých skutečností by měl tento sloužit, nadto správním spisem prochází protokol o podaném vysvětlení manželky B. S. ze dne 11.1.2016, č.j. KRPB-298868/ČJ-2015-060026, jehož obsah shrnulo Velvyslanectví v rámci věcného odůvodnění zamítnutí žádosti, na jehož závěry odkazoval poté žalovaný; výslech svědka zdejší soud tedy nepovažuje za potřebný.

IV. Závěr

49. Zdejší soud k věci uzavírá, že v případě žalobce jako žadatele o krátkodobé vízum rodinného příslušníka občana Evropské unie správní orgány dostatečným způsobem prokázaly okolnosti ve smyslu § 20 odst. 5 písm. e), tedy že se žalobce dopustil obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat vízum k pobytu na území. Proto zdejší neshledal žalobu důvodnou a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by atakovala zákonnost napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti, a proto žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

V. Náklady řízení

50. O nákladech účastníků řízení zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce nebyl ve věci úspěšný, a proto mu nenáleží právo na náhradu nákladů řízení; to by náleželo procesně úspěšnému účastníkovi, kterým byl žalovaný. Zdejší soud však nezjistil, že by žalovanému vznikly náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně 12. července 2019

David Raus v.r.
předseda senátu